

Achtergronden voor de invoering van een internationaal erkend rating systeem

Al enige jaren wordt er binnen de internationale correspondentieschaakfederatie (I.C.C.F.), gewerkt aan de totstandkoming van een algemeen erkend, rating systeem. De man achter dit grote project is schaakvriend *Nol van 't Riet* uit Roden. In het december-nr. 1985 hebben wij hem nader aan u voorgesteld.

Nol van 't Riet leidt het Europese toernooi bureau van de I.C.C.F. en verwerkt uit dien hoofde alle binnengekomen uitslagen. In die positie heeft hij toegang tot veel van de cijfermaterialen, nodig voor het ontwikkelen van een rating systeem.

Over zijn bevindingen is in september 1986 gesproken op de zitting van het presidium van de I.C.C.F. in Baden (Zwitserland). In kleiner verband is er in december j.l. in Oost-Berlijn over vergaderd. Het is nu de bedoeling om in bredere kring bekendheid te geven aan de voorgenomen invoering van een rating systeem voor correspondentieschakers, met de daarbij behorende achtergrondinformaties. De bij de I.C.C.F. aangesloten landen zullen zich uiteraard nog hierover uitspreken.

Voor ons blad heeft Nol van 't Riet een zeer uitgebreid artikel geschreven, die wij over vier nummers van ons blad willen publiceren.

De indeling is als volgt:

- 1 de geschiedenis van de titels; ratings als maat voor speelsterkte;
- 2 de werking van het rating systeem;
- 3 vergelijking met behulp van ratings;
- 4 het huidige I.C.C.F.-systeem; invoering van een rating systeem.

(red.)

DE GESCHIEDENIS VAN DE TITELS (1)

door Nol van 't Riet

Het woord Grossmeister komt voor het eerste voor in het voorwoord van het door Tarrasch geschreven boek over het toernooi van Oostende 1907. Met dat woord werden de zes beste spelers aangeduid die in een aparte groep vier keer tegen elkaar speelden.

Tot 1950 werden in de schaakwereld de woorden internationale meester en grootmeester gebruikt om aan te geven dat een speler van internationale klasse

was, respectievelijk tot de beste spelers van de wereld behoorde. Geheel volgens deze traditie werd Euwe door zijn leerlingen altijd aangesproken met Grand-maitre.

In 1950 is de Wereldschaakbond FIDE begonnen met het officieel verlenen van de titels Internationale meester en grootmeester. Beide titels vertonen een sterke overeenkomst met de academische titel doctor: ze worden toegekend voor een bepaalde prestatie en ze zijn geldig voor het leven. In 1959 werden de eerste ICCF-titels toegekend. Grootmeester werden toen: Olaf Barda (N), Lucius Endzelins (AU), H. Malmgren (S), Mario Napolitano (I), Cecil J.S. Purdy (AU) en Lothar Schmid (BRD). De titel Internationaal meester kregen: Frantisek Batik (CS), Valt Borsony (CS), Sten Isaksson (S), Jaroslav Jezek (CS), Sv. Kjellander (S), G.R. Mitchell (GB) en L. Watzl (A).

Acht jaar later, op het ICCF-Congres van 1967 te Krems werden de regels vastgesteld voor het verlenen van deze titels. Daartoe was nodig dat de prestatie van een speler in een bepaald toernooi kon worden vergeleken met die van andere spelers in andere toernooien. De subjectieve maatstaven die men tot die tijd hanteerde, moesten toen vervangen worden door objectieve normen. Het grootste probleem daarbij is dat de score van een speler in een toernooi een onvoldoende maatstaf is voor zijn prestatie. De score kan pas echt op haar waarde worden geschat, wanneer er eveneens een norm voorhanden is, waarmee de sterkte van het toernooi kan worden gemeten. Het zal duidelijk zijn dat men dan moet gaan kijken naar de individuele speelsterkte van de afzonderlijke deelnemers aan het toernooi. De ICCF-reglementen van 1967 maakten daarvoor gebruik van het aantal titelhouders dat aan het toernooi deelnam. Om de verschillen in speelsterkte tussen de deelnemers uit te drukken, werden ze volgens deze regels in drie groepen verdeeld: de grootmeesters, de internationale meesters en de overigen. Binnen zo'n groep werden de spelers

geacht even sterk te zijn.

De sterkte van een toernooi en de titelnormen die daarbij hoorden, werden bepaald op grond van het aantal deelnemers aan het toernooi uit elk van deze drie groepen. Zo moest men voor een grootmeestertitel 50% scoren tegen de grootmeesters, 70% tegen de internationale meesters en 80% tegen de overige spelers. In 1980 zijn deze percentages trouwens verhoogd tot respectievelijk 55%, 75% en 85%. Dit werd gedaan om het behalen van een titel moeilijker te maken.

Intussen is men steeds meer gaan inzien dat het gehanteerde systeem enkele tekortkomingen heeft. Steeds sterker komt de vraag naar voren om de verschillen in speelsterkte beter aan te geven. Dat wil zeggen: met meer nuances dan een indeling in slechts drie groepen.

En juist om dit probleem op te lossen heeft professor Elo zo'n twintig jaar geleden het naar hem genoemde rating-systeem ontwikkeld. In dit systeem worden wiskundige (beker: statistische) methoden gebruikt om de verschillen in speelsterkte met behulp van getallen (de zogenaamde rating) tot uitdrukking te brengen.

RATINGS ALS MAAT VOOR SPEELSTERKTE

De werkgroep Ratingsysteem van de ICCF heeft vanaf 1976 gewerkt aan het opzetten van een eigen ratingsysteem: bruikbaar maken van Elo's werk voor het internationale correspondentieschaak. De beschrijving van dit eigen systeem is intussen vastgelegd in een in 1986 gepubliceerd reglement: Die Anwendungsregeln des ICCF-Wertungssystems.

Tegelijkertijd werd een lijst gepubliceerd met de ratings van meer dan 1900 actieve spelers, die elk meer dan 23 verwerkte partijen hebben gespeeld. In het systeem zijn thans meer dan 8000 spelers opgenomen, met bijna 120.000 onderlinge partijen die voor 1 januari 1986 zijn beëindigd.

De 20 beste spelers van deze lijst zijn:

1 Erik Bang	DK	2650
2 Abram Chasin	SU	2645
3 W.F. Moltschanow	SU	2640
Jorn Sloth	DK	2640
5 A.E. Deuel	SU	2625
6 Richard Goldenberg	F	2620
7 M. Gudjev	BG	2615
8 Volker Anton	DDR	2610
J.M. Kotkow	SU	2610
10 Eric Arnind	S	2605
Hans Bouwmeester		2605
Arne Sorensen	DK	2605
13 Adrian Hollis	GB	2600
14 Gennady Nesis	SU	2595
Janez Podkrajsek	YU	2595
16 Jerzy Krzyszton	PL	2590
Michel Lecroq	F	2590
Gerben van Manen	NL	2590
N.B. Rabinowicz	SU	2590
Horst Rittner	DDR	2590
J. Ritums	SU	2590

De nederlandse spelers die op de lijst voorkomen (minstens 24 verwerkte partijen, rating minstens 2000), zijn:

K.J. Altena	2315
Gunter Ballon	2415
H.J.M. ten Berge	2435
R. de Boer	2295
Peter Boll	2550
Wim Boom	2480
Hans Bouwmeester	2605
Hans Brugman	2395
G.J. van Buuren	2165
J.J. van Buuren	2190
P.B. van Dalfsen	2040
Kees Dekker	2230
A.J.F. van der Drift	2335
R. Druon	2330
J. Elburg	2290
Maarten Etmans	2370
E. Fijlstra	2270
Mario Fiorito	2310
H.J. Giesbergen	2315
A.J. Goedkoop	2225
P. Goossens	2025
C. Groeneveld	2475
H.H. Hamers	2055
K. Hartog	2045
J.S. Helsloot	2225
F. Henneberke	2005
W. Hoekstra	2185
H.G.J. Holscher	2420
Peter Holscher	2260
A.A. Idema	2545

RieKent Jongman	2065
J.J.M. Klein	2010
Carel van der Kley	2105
Joop Kolenbrander	2365
Haije Kramer	2580
H. Lamein	2200
Henk Leeners	2245
J.F. Lens	2120
G. Lodewijk	2290
Gerben van Manen	2590
Wim Meyns	2170
H. Molenbroek	2415
Walter Mooij	2420
Kor Mulder van	2490
Leens Dijkstra	
C.A.J. Nederkoorn	2255
Kier Nienhuis	2430
A.M. Notten	2455
Kees van Oirschot	2270
Joop van Oosterom	2410
N.D. Oud	2300
Arnfried Pagel	2415
Ger van Perlo	2490
R.J. Planta	2525
E.P. Poel	2200
M.J. Quakkelaar	2395
P.P.W. Raijmaekers	2175
René Raijmaekers	2300
Jan Riemersma	2160
Piet Roos	2465
Henk Sarink	2365
E.T. Schoemaker	2155
Piet Seewald	2390
H.P. van der Spek	2320
P.J. Spieringshoek	2240
E.H. Sprenger	2450
Arno Sprinkhuizen	2440
Jaap Staal	2460
Klaas Steijn	2330
Dick Straathof	2240
A.C. van der Tak	2475
H.H. Temmink	2450
Wiep Terpstra	2220
J. Thorn Leeson	2085
A.C. Timmerman	2175
Gerd Timmerman	2510
A.J. de Vey	2265
Arno de Visser	2220
Frans Vlugt	2400
A.J. van der Wees	2235
R. Weyerstrass	2490
Tjalling Wiersma	2555
J.J. van Willigen	2350
J.J. van der Zwan	2330

(wordt vervolgd)

Van de algemeen wedstrijd-leider

Zo mijmerend rond de jaarwisseling - het tijdstip, waarop dit stukje geschreven wordt - realiseren wij ons nog eens extra, dat het komend jaar voor de NBC wel een zeer belangrijk jaar gaat worden. Schaaktechnisch valt in 1987 ongetwijfeld de beslissing, of het nederlands twaalfstal in het Europese teamkampioenschap haar eerste internationale médailles zal behalen. Bovendien zal dan ook worden beslist, of er weer een NBC-team zich zal hebben geplaatst voor de finale van de correspondentieschaak-Olympiade. Het samenstellen van nieuwe teams zal het bestuur zeker de nodige problemen verschaffen, doch ook een aantal NBC-leden nieuwe kansen bieden. *Bovendien zal de NBC in 1987 het ICCF-congres herbergen, hetgeen organisatorisch zeker veel werk met zich zal brengen, doch anderzijds de internationale goodwill belangrijk kan versterken.* Dat congres is van historisch belang, omdat enkele oude en getrouwe ICCF-bestuursleden om leeftijds-, resp. gezondheidsredenen zal aftreden, namelijk ICCF-president *Hans-Werner von Massow* en ICCF-tournooi-directeur *Erik Larsson*. Zeker zal voor, tijdens en na het congres uitgebreid worden stilgestaan bij hun vele en veeljarige verdiensten voor het correspondentieschaak, voor de NBC is van belang, dat één harer leden is aangezocht voor de opvolging van de heer von Massow. Voor de betrokkene een bijzonder zware verantwoording, voor de NBC echter een zeer eervolle erkenning van haar organisatorische mogelijkheden! Een en ander zal kunnen betekenen, dat 1987 voor onze Bond veel publicitaire

mogelijkheden kan bieden en reeds nu wijzen wij U daarop. Uiteraard zal het Bestuur al het mogelijke doen de kansen uit het voorgaande optimaal te benutten, doch ieders medewerking en iedere tip hiervoor is reeds nu van harte welkom. Op de afgelopen jaarvergadering wees de NBC-voorzitter er op, dat in 1991 *het 25-jarig bestaan van onze Bond* kan worden gevierd. Hoewel nog ruim 4 jaar van ons, zullen wij ons moeten realiseren, dat de tijd harder gaat dan we denken en ook hiervoor tijdig financiële maatregelen moeten worden genomen. Ook voor dit evenement zijn Uw suggesties en bijdragen van harte welkom. Mochten U vooralsnog geen ideeën te binnen willen schieten, dan is het wel haast overbodig op te merken, dat ook de individuele ledenwerving in dit geheel een vooraanstaande plaats kan innemen. Immers: hoe meer zielen, hoe meer vreugd. *Een ledental van 2.500 moet toch met een dergelijk jubileum in het verschiet haalbaar zijn?* Gaarne hoop ik, dat U in 1987 met positieve gedachten zult zijn vervuld tot heil van Uw eigen persoonlijk en zakelijk bestaan, doch ook tot groei en bloei van Uw eigen correspondentieschaakorganisatie, de NBC!

Voor de volgende kampioensgroep (K/17) kwamen inmiddels de volgende aanmeldingen binnen: *M. Etmans* - Bunnik, *L.G. Compagnie* - Zaandam, *J.C. Schot* - Amsterdam, *H. Gallé* - Zaandam, *J. Schellingherhout* - Rotterdam en *P.H. Kuijsten* - Waalwijk.

H.J. Mostert

K.H. Nienhuis, ICCF-meester

Een korte levensbeschrijving

Op de middelbare school, op 15-jarige leeftijd (1950) het schaken geleerd tijdens de middagpauze in het over-

blijflokaal. Spoedig daarna lid geworden van SV "Stadskanaal", later "J.H. Kruit" genoemd. Deze J.H. Kruit was toen nog

een van de sterkste schakers daar, ondanks zijn hoge leeftijd. In m'n Stadskanaal-periode werd ik jeugdkampioen van de NOSBO. Later, na de militaire dienst in Wageningen gekomen, waar ik lid werd van de club van die naam. Men speelde toen promotieklasse van de OSBO. We kregen mede door de komst van een aantal sterke studenten een aardig team, dat zich enige tijd in de KNSB-competitie wist te handhaven. In m'n Wageningse periode bekeedde ik een aantal bestuursfuncties in de club, terwijl ik ook nog 5 jaar competitieleider van de OSBO geweest ben. (H. Wille was toen penningmeester, Perfors voorzitter). In 1969 begon ik met het

K. Nienhuis I.C.C.F.-meester

Bord 4, finale 2e Europese teamkampioenschap

Dr. H.W. Dünhaupt (BRD)
K.H. Nienhuis

Spaans

1. e4 e5 2. Pf3 Pc6 3. Lb5 g6
4. c3 d6!

Het is toch wel veiliger hier via 4. ..., a6 over te gaan op de Neo-Steinitzvariant i.v.m. 7. Db3, wat zwart hier echter nalaat.

5. d4 Ld7 6. 0-0 Lg7
7. dxe5 dxe5 8. Lg5 f6
9. Le3 Ph6 10. Pa3 Pf7
11. Lc5 Lf8 12. Lxf8 Kxf8!?

12. ..., Txf8 is ook speelbaar.

13. De2 De7 14. Tfd1 Kg7
15. Pc2 Pb8 16. Pe3 Lxb5
17. Dxb5 Pd6 18. De2

Misschien 18. Dd5!?

18. ..., Thd8

18. Pxe4? 19. Pd5

19. Pd5 Df7 20. Td2 Pa6
21. Pe1 c6 22. Pb4 Pc5

22. ..., Pxb4 23. cxb4 Pb5

24. Pc2 levert weinig op.

23. f3 Pc4

(1/2-1/2) zwart heeft volkomen gelijk spel er had 24. Txd8 Txd8 23. b3 kunnen volgen.

Bord 4, Finale 2e Europese teamkampioenschap

K.H. Nienhuis

R. Butze (D.D.R.)

Meraner

1. d4 d5 2. c4 e6 3. Pc3 Pf6

4. Pf3 c6 5. e3 Pbd7

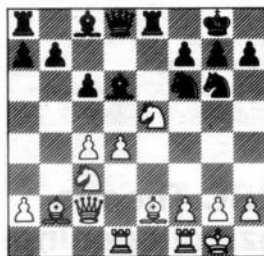
6. Dc2 Ld6 7. b3 0-0 8. Le2 dxc4

9. bxc4 e5 10. 0-0 Te8

11. Lb2 exd4 12. exd4 Pf8

13. Tad1 Pg6 14. Pe5!

Een bekend, correct pionoffer.

na 14. Pf3-e5!

14. ..., Pf4!?

Verrassend, maar niet slecht.

15. Lf3 Dc7 16. Pe4 Pxe4

17. Lxe4 g6 18. c5 Lf8

19. Lc1 Ph5

19. ..., Lh6?! 20. Kh1 en g3!

20. Lf3 Lf5 21. Db2 f6

22. Pc4 Le4! 23. Pd6!?

23. Lxh5 levert ongelijke lopers.

23. ..., Lxd6 24. cxd6 Dxd6?!

24. ..., Df7 is misschien beter.

25. Lxe4 Txe4 26. Dxb7 Tad8

27. Dxa7 Pf4?!

Met de dreiging 28. Pe2 + Kh1? 29. Dxd2 en mat. Beter was echter 27. ..., Txd4, hoewel wit's loper dan actiever wordt.

28. Lxf4 Txf4 29. Da4 Tfxd4?!

30. Txd4 Dxd4 31. Dxc6 Td6

Wit heeft een vrije a-pion meer, die op een aardige manier de overkant bereikt.

32. De8 + Kg7 33. De7 + Kh6

34. Df8 + Kh5 35. Df7 h6

Het doet wat vreemd aan, de koning vóór i.p.v. achter de eigen pionnen.

36. Db3 f5 37. a3

Wit brengt Db4 in stelling.

37. ..., Kg5 38. Tb1 Dd2

39. h3 h5 40. a4 Td3 41. Db6 h4

42. Dc7

Om onder bepaalde omstandigheden

Dc1 met dameruil te kunnen spelen.

42. ..., Td4 43. a5 Ta4 44. De5!

Slaan op a5 wordt nu met f4 +

beantwoord.

44. ..., Ta2 45. Tbf1 Df4

Dit moet wel, anders volgt f4 + .

46. Dh8!

Zwart kan bijna niets.

46. ..., Ta4 47. Ta1 Txa1

48. Dxa1

Het dameindspel wint snel.

48. ..., Dc7 49. a6 Da7

50. Dc1 + Kf6 51. Dc3 + ! Kf7

Gedwongen, anders volgt dameruil.

52. Dc6 Dd4 53. Dc7 + Kf6

54. a7 Dd5 55. Db8

(1-0) Hiermee was de ICCF-meesternorm met een halve overschreden.

NBC-Theorie Ponziani-opening

door A.C. v.d. Tak
(ICCF-meester)

Deze keer in kort bestek, voornamelijk aan de hand van correspondentiepartijen, een behandeling van de Ponziani-opening.

1. e4 e5 2. Pf3 Pc6 3. c3

A) 3. ..., d5 4. Da4 (Hier is ook 4. Lb5 wel gespeeld, maar volgens een analyse van Zagorovsky volgt daarop 4. ..., de4: 5. Pe5: Dg5! 6. Da4 Dg2: 7. Tf1 Lh3! 8. Lc6: + bc6: 9. Dc6: + Kd8! 10. Da8: + Ke7 11.

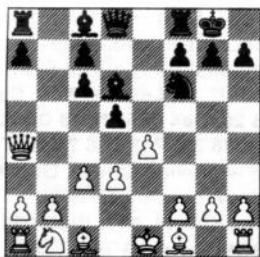
Pc6 + Kf6! 12. Dd8 + Kg6 13. Pe5 + Kh5 14. Kd1 Df1: + 15. Kc2 Ld6 met voordeel voor zwart)

na 4. Dd1-a4

- 1) 4. ..., f6 5. Lb5 Pe7 6. ed5: Dd5: 7. d4 en nu:
- a) 7. ..., Lg4 8. Lc4?! (Waarschijnlijk is 8. c4 een betere zet, b.v. 8. ..., De4 + 9. Le3 Lf3: 10. Pd2 Dg6 11. Pf3:!? Dg2: 12. Ke2 ed4: 13. Pd4: Kf7! met moeilijk spel en ongeveer gelijke kansen, Mariotti-Hoen, Noorse radiopartij 1981)
8. ..., De4 + 9. Le3 Lf3: 10. Pd2 Ld1! 11. Kd1: Dg2: 12. Kc2 ed4: 13. Ld4: (Of 13. Tag1 Dh3 14. Db3 Pa5! 15. Lf7 + Kd8 16. Da4 Dd7 17. Da5: de3: 18. Pe4 Pc6 19. Dh5 Pe5 met voordeel voor zwart, Niedermayer-Krantz, corr. partij 1980/81) 13. ..., 0-0-0 14. La7: Dg6 + 15. Kc1 Pd5 16. Td1 Df5 17. Ld5: Td5: 18. Le3 Ld6 met voordeel voor zwart, Eisen-Sande, corr. partij 1983/84.
- b) 7. ..., e4 8. c4 Dd7!? 9. Pg1 (Of 9. d5 ef3: 10. gf3: Dh3 11. dc6: b6 12. Dd1 Pg6 met onduidelijke stelling) 9. ..., a6 10. d5?! (Beter is 10. Pe2) 10. ..., ab5: 11. Da8: Pb4 12. Pa3 Dg4 13. Ld2 Pd3 + ! 14. Kf1 Pf2: 15. Kf2: Pd5: 16. Da7 (Of 16. cd5: Lc5 + 17. Ke1 0-0 met aanval) 16. ..., b6! 17. b4? Pb4: 18. Kf1 Pd3 19. Ph3 Df5 + 20. Ke2 Dh5 + 21. Kf1 Lh3: 22. Da8 + Kf7 23. De4: Lf5 24. Dd5 + Kg6 25. Da8 Pe5! en Zwart had een winnende aanval, Söderberg-Svensson, corr. partij 1984/85.
- 2) 4. ..., Pf6!? 5. Pe5: Ld6 6. Pc6: bc6: 7.

d3 (Erg riskant is 7. Dc6:?! Ld7 8. Da6 0-0 en ook 7. e5?! Le5: 8. d4 Ld6 9. Dc6: + Ld7 10. Da6 0-0 11. Le2 Te8 was gunstig voor zwart, Fink-Aljechin, Pasadena 1932. In aanmerking komt wel 7. d4!?)
7. ..., 0-0

na 7. ..., 0-0

en nu:

- a) 8. Lg5 h6 9. Lf6: Df6: 10. Le2 (Misschien is 10. Pd2!? een betere zet) 10. ..., Dg5! 11. Pd2 Dg2: 12. Lf3 Dh3 13. 0-0-0 Lf4 14. Le2 Dh4 15. Dd4 Te8 16. Kc2?! (Tartakower heeft hiet als beter 16. Thg1!? voorgesteld) 16. ..., de4:! 17. de4: Lf5! 18. Dc5 Lg6 19. f3 Ld2: 20. Kd2: Tad8 + 21. Ke3 Td1: 22. Ld1: Le4:! 23. Kd2 Td8 + 24. Ke2 Lf3: + ! en wit gaf op, Bern-Parijs, corr. partij 1921.
- b) 8. Le2!? Te8 (Of 8. ..., De8 9. Pd2 Tb8 10. 0-0 c5 11. De8: Te8: 12. Lf3 c4?! 13. ed5: cd3: 14. Pb3 Pg4 15. Lg4: Lg4: 16. Le3 a6 17. Tfe1 f5 18. f3 Lh5 met ongeveer gelijk spel, Sprenkle-Hayward, corr. partij 1975. In Lester-Mondragon, corr. partij 1978, deed zwart i.p.v. 9. ..., Tb8: 9. ..., a5 10. 0-0 Ld7 11. Te1 De5?! 12. Pf3 Dh5 13. e5! Le5: 14. Pe5: De5: 15. Lf4 en wit was in het voordeel, maar 11. ..., c5! kan een versterking zijn) 9. Lg5 h6 10. Lf6: Df6: 11. Dc6: Le6 12. Pd2 Dg5 13. Pf3 (Minder goed bleek 13. g3 Tab8 14. f4 De7 15. 0-0-0?! de4: 16. de4: La2: 17. Lc4 La3! 18. ba3: Da3: + 19. Kc2 Ted8! 20. Ld5 Ld5: 21. ed5: Da2 + met winnende aanval. Verbel-Belonogov, corr. partij 1984) 13.

..., Dg2: 14. Tg1 Dh3 15. e5! Lg4 16. Tg3 Dh5 17. d4 Tab8?! (Misschien is 17. ..., Le7!? om Lh4 te laten volgen, een versterking) 18. 0-0-0 Lf8 19. h3 Le6 10. Ld3 met voordeel voor wit, Lester-Suhobek, corr. partij 1978.

- B) 3. ..., Pf6 4. d4 Pe4: 5. d5 Pb8 (Ook 5. ..., Pe7 wordt hier wel gespeeld, maar na 6. Pe5: Pg6 7. Dd4 staat wit iets beter) 6. Pe5: (De meest gespeelde zet, maar in aanmerking komt ook 6. Ld3:!? b.v. 6. ..., Pc5 7. Pe5: Pd3 + : 8. Pd3: d6 9. 0-0 Le7 10. Df3 0-0 11. Pd2 Pd7 12. Pc4 Pb6 (Of 12. ..., Te8 13. Te1 Pf8 14. Lf4 a5 15. Te2 Lf6 16. Te8: De8: 17. Te1 Da4 18. Pa3 met voordeel voor wit, Mnatsakanian-Moisejev, Charkov 1967) 13. Pa5 Dd7 14. c4 Lf6 15. h3 Df5 16. Lf4 g5 17. g4! met enig overwicht voor wit, Nejelov-Moisejev, corr. partij 1965).

na 6. Pf3xe5

6. ..., Lc5!? (Een ambitieuze zet. Ook speelbaar is 6. ..., De7, b.v. 7. Dd4 d6 8. De4: De5: 9. Ld3 De4: (Na 9. ..., Pd7 10. 0-0 De4: 11. Le4: Pf6 12. Lf3 Lg4 13. Lg4: Pg4: 14. h3 Pe5 15. Le3 Pc4 16. Pd2 Pe3: 17. Tae1 stond wit iets beter, Svesnikov-Agzamov, kamp. USSR 1985) 10. Le4: g6!? 11. 0-0 Lg7 12. a4 0-0 13. a5 Te8 14. Lf3 a6 15. Pa3 Pd7 16. Pc4 Pe5 17. Le2 Ld7 18. Pe3 f5 19. f4 Pg4 20. Lg4: fg4: 21. Ld2 Te4 22. g3 Tae8 23. Tfe1 h5 met goed spel voor zwart, Nio Bertholee-van der Zijpp, Haarlem 1986. Verder stond wit na 6. ..., Pf6 7. Le2 Lc5 8. 0-0 0-0 9. Pd3 Le7 10. c4 d6 11. Pc3 Lf5 12. g4! iets beter,

Tsjechov-Psachis, USSR 1978, en bleek 6. ..., Ld6 7. Pd3 0-0 8. Le3 Te8 9. Le2 Lf8 10. Pd2 Pd2: 11. Dd2: d6 een gelijke stelling op te leveren, Makropoulos-Matanovic, Banco di Roma 1981) 7. **Dg4** (De theoretische zet, maar mogelijk is 7. Pd3!?) sterker, b.v. 7. ..., Lb6 8. Df3 0-0 9. Le2 Te8 10. Pd2 De7 11. Pe4: De4: 12. De4: Te4: 13. d6 Pa6 14. a4 cd6: 15. a5 Ld8 16. Le3 met iets beter spel voor wit, Stern-Rodin, corr. partij 1974/78. Misschien is in dit variantje Tartakowers voorstel 9. ..., f5! 10. Pd2 d6 11. Pc4 Pd7 een versterking voor zwart) 7. ..., **0-0 8. De4: d6 9. Ld3 f5 10. Dc4 b5! 11. Db5: De7 12. 0-0** (Vooral niet 12. Le3? De5: 13. Kd2 Le3: + 14. fe3: La6 en wit gaf op, Friedrich-Lehtisalo, corr. partij 1983).

na 12. 0-0

en nu:

- 1) 12. ..., **de: 13. Lg5 Dd6** (Slecht was 13. ..., Lf2: + ?! 14. Tf2: Dg5: 15. d6! Dc1+ 16. Lf1, Zagorovsky-Bezzola, corr. partij 1981) 14. **Db3 Kh8 15. Pd2 Pd7 16. Tad1 Dg6 17. Le3 e4?** (Sterker is hier 17. ..., Tb8! b.v. 18. Dc2 e4 19. Pe4: ? (Beter 19. Lc4 Le3: 20. fe3: al heeft zwart na 20. ..., Pe5 voldoende compensatie) 19. ..., fe4: 20. Le4: Dh5 21. Ld4 Ld6 22. g3 Pc5 met winnend spel voor zwart. Usonov-Mortsjev, Sofia 1979. Ook 18. Db8: ? voldoet niet: 18. ..., Pb8: 19. Lc5: Td8 20. La7: Pd7 21. Lc4 La6 22. d6 Dd6: 23. Pb3 Lc4!: met fraai spel voor zwart, Wood-Robertson, corr. partij, mij niet bekend wanneer gespeeld). **18. Lc5: Pc5: 19. Da3! Dd6 20. Lc2**

La6 21. c4 Lb7 22. Tfe1 met voordeel voor wit, Angelov-Dontsjev, corr. partij 1968.

- 2) 12. ..., **De5: 13. Da4** (Of 13. Db3 f4! 14. Pd2 Lg4 15. Le4 Pd7 met voldoende compensatie voor zwart) en nu:
- a) 13. ..., **f4 14. De4 Dh5 15. Le2 Lg4 16. Lg4: Dg4:** (Hier heeft zwart zonder meer voldoende compensatie voor zijn pion) 17. **Le3 Pd7 18. Lc5: Tae8 19. Dc4 Pe5 20. De4 dc5: 21. f3 Dh4 22. Dc2 Tf6 23. Pa3 Th6 24. h3 Tg6** met winnende aanval, Gurejev-Lednev, corr. partij 1982.
- b) 13. ..., **Kh8 14. c4?!** (Beter 14. Lf4, hoewel zwart na 14. ..., Dd5: zeker wel beter staat) 14. ..., **f4! 15. Pd2 Lg4 16. Le4 Pd7** (Ook hier heeft zwart voldoende compensatie voor de pion) 17. **Lf3 Pf6 18. Dd1 h5! 19. Pb3 Lb6 20. h3 Dg5 21. a4 a5 22. Ta3** (Na 22. hg4: hg4: volgt 23. ..., g3 etc., en ook na 22. Kh2 Dh4 houdt zwart een sterke aanval) 22. ..., **Lh3: 23. Pd4 Tae8 24. Kh2 Ld7** met winnende aanval, Szilagyi-Bezzola, corr. partij 1984/85.

Ingezonden partij

door Kees van Oirschot

R.W. Jongman
Kees van Oirschot
Spaans

K15

1. **e4 e5 2. Pf3 Pc6 3. Lb5 a6**
4. **La4 Pf6 5. 0-0 Le7 6. Te1 b5**
7. **Lb3 0-0**

Hier worstelde ik met de vraag: "Hoe krijg ik hem zo ver dat hij op de Marshall ingaat?" Uit enkele mij bekende partijen van Jongman bleek dat hij bij voorkeur 8. d4 speelt, een zet waarmee ik geen ervaring had. De ongewenste zet juist voorstellen om je op de hoogte te tonen, wil nog wel eens helpen. Helaas, Jongman bleef zijn repertoire trouw. Dus:

8. **d4 d6 9. c3 Lg4 10. Le3 ed4:**
11. **cd4:**

De lastigste fase van de partijen in deze Kampioensgroep vond ik de opening. Het

selecteren en ordenen van studiemateriaal, het afwegen van de ene variant tegen de andere heeft mij veel (te veel) vrije tijd gekost. En was men eenmaal de gekozen weg ingeslagen, dan wachtte daar steeds het nieuwtje van de geachte opponenten. In bijna alle partijen! Hoe verzinnen ze het?!

11. ..., d5

11. ..., Pa5 vertrouw ik niet helemaal

12. e5 Pe4 13. h3 Lh5

14. g4 Lg6 15. Ph2 Lb4

15. ..., a5, het zetje van Aseev, probeer ik ook nog wel eens. Wie geïnteresseerd is in de openingsfase na 15. ..., Lb5 moet beslist de partij Van der Wiel-Timman, Tilburg 1983, bestuderen (S.B. 192/blz. 663) en niet te vergeten Judashin-Ceskovsky, S.S.S.R. (ch), 1981 (Inf. 32/44), een partij die wij volgen.

16. Te2 f5 17. f3 Pg3 18. Tg2 f4

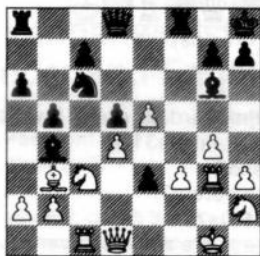
19. Pc3 Kh8

Ik geef toe: onze stukken doen vanaf zet veertien wat raar. Maar ja, als het door "De Theorie" gedictieerd wordt! Volgens Ceskovsky is 20. Lf2 nu de enige zet. Jammer genoeg geeft hij niet aan hoe het na Jongsmans volgende zet verder moet.

20. Tc1

Mij onbekend!

20. ..., fe3: 21. Tg3:

na 21. Tgg3:

Na normale zetten zag ik het voor zwart niet zo zitten. Op zo'n moment worden vaak schone ideeën geboren. Zo ook:

21. ..., Pd4:!?

Gepland bij de vorige zet. Ik had de moed dit stukoffer te spelen, omdat ik zag dat na het voor de hand liggende 22. Dd4 c5 23. Dd5: Db6! met dreigingen als 24. ..., c4 gevolgd door het bezetten van de e-pion (let op Db6) wit verloren zou staan:

"Immers", zo ging mijn redenering verder, "wit heeft geen tijd zijn defensie te organiseren. Hij moet perse een dame-zet doen, omdat ook nog Tad8 met dameverlies dreigt!". Dat wits dame in dat geval naar e6 kan was mij ontgaan. Heus! En dit is waarschijnlijk mijn geluk geweest. Ik zou anders nooit het doldrieste, maar kansrijke 21. ..., Pd4:!? hebben aangedurfd!

22. Dd4:

Wit had geen gezonde alternatieven.

22. ..., c5 23. Dd5: Db6! 24. a3

Misschien zijn er betere zetten. Wits taak is niet eenvoudig. Hij mag zwart niet laten komen tot c4 gevolgd door Tad8

24. ..., Lc3: 25. bc3:

25. Tc3: laat de onderste rij vrij.

Aantekeningen met deze zet heb ik niet meer.

25. ..., c4

Meteen 25. ..., Tad8 verwierp ik op grond van varianten beginnend met 26. De6 Da7 27. Ld1

26. Lc4:

Ik keek ook nog naar: A. 26. Dd6 Da7 bijv. 27. Kf1 Tad8 28. Db4 Ld3 + 29. Ke1 a5 30. Db5: Tb8 31. D... = willekeurig, cb3: 0-1; B. 26. Lc2? Lc2: 27. Tc2: Tad8- +; C. 26. Dd4 Dd4: 27. cd4: cb3- +.

Veel keuze heeft wit niet, vanwege het immer opduikende 26. ..., Tad8.

26. ..., Tad8

Alternatieven als 26. ..., bc4: of 26. ..., e2 + bekeek ik niet, omdat ik 26. Tad8 bij zet 25. tot winst had uitgeanalyseerd. Althans, in die gelukkige veronderstelling verkeerde ik. En dat scheelt tijd. Enorm!

Deze analyses-beter: pogingen daartoe - verliepen aldus: 27. De6 Da7 28. Le2 (blokkeert de e-pion) 28. ..., Lf7 (vond ik een vondst!)

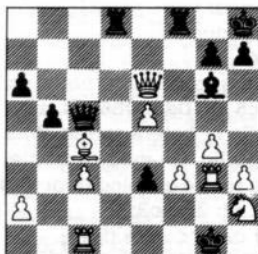
A. 29. Dc6? Ld5!- + Alweer het damewinst motief. B. 29. Df5 Lc4 30. Dc2 Td2- + Dat i.p.v. 30. Dc2. 30. De4 mogelijk was, deed ik in eerste instantie af met de eenvoudige gedachte: "Wie geeft er nou zijn looper meteen af?" Bij een hercontrole bleek dat na 30. De4 Le2: het eenvoudige 31. Te1 lastig is voor zwart. (Niet 31. Tg2 vanwege het leuke 31. ..., Lf3:!). Na de ontdekking van 30. De4 zonk de moed me in de schoenen. Na het onderdrukken van het idee om toch 27. ..., Da7 enz. te spelen en er het beste

(lees: variant A) van te hopen, besloot ik om te zien naar "iets anders". Hij, Jongman, zou 29. Dc6? Ld5! heus wel vermijden.

27. De6

Uiteindelijk koos ik voor

27. ..., Dc5

Na 27. ..., Db6-c5

en dan maar met een stuk minder verder te spelen. Ik kon niet anders. Ik had nog een beetje hoop op een goede afloop, omdat ik niet zag hoe wit zijn stuk meer tot gelding kon brengen. Men zie: 28. Le2 Da3: en nu:

A. 29. Td1 Td1: 30. Ld2: Dc3: (met 31. ..., De1 +); B. 29. Te1? Dc3: 30. Kf1 Ld3; C. 29. Tf1 Td2 30. Tg2 Db2 31. Te1 Ld3 enz.

Een eventuele versterking voor wit zou ik op koop toenemen. Een weekje later ontving ik (na 27. ..., Dc5) een aangename verrassing: Jongman liet 28. Le2 achterwege, vanwege 28. ..., Td2, met passieve stelling voor wit. Achteraf was ook hij van mening 28. Le2 te hebben moeten proberen. In plaats hiervan koos hij voor

28. Kh1 bc4:

Nu leek het me plotseling probleemloos gewonnen. Het einde kwam onverwacht snel.

29. Tgg1 e2

Er dreigt uiteraard 30. ..., Dg1: +

30. Tce1

Kan nauwelijks anders. Toch is het na deze zet nagenoeg geforceerd uit. Je zou verwachten dat het vonnis zich gaat voltrekken in de buurt van pion e2. Niets is minder waar. De beslissing valt op a-lijn!

30. ..., Tfe8 31. Da6: Te5: 32.

Kg2

Verhindert 32. ..., Df2

32. ..., Te7!

Ligt niet zo voor de hand. De dreiging is 33. ..., Ta7 34. De6 Te8+.

33. Da4 Tb8

Wit gaf op. Zijn dame gaat verloren. Pas de derde keer klopt het.

Ingezonden partij

door R. Heijns

R. Heijns

K 14

M. Fiorito

Siciliaans Najdorf variant

1. e4 c5 2. Pf3 d6 3. d4 cxd4

4. Pxd4 Pf6 5. Pc3 a6 6. Lg5 e6

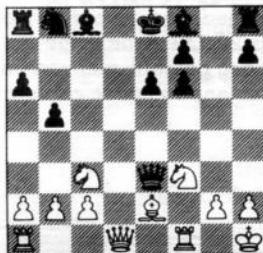
7. f4 b5 8. e5 dxe5 9. fxe5 Dc7

10. exf6 De5 + 11. Le2 Dxc5

13. 0-0 De5 13. Pf3

(Tot hier volgen wij de partij Beliaevsky-Polugaevsky '79. Polugaevsky vervolgde met zwart 13. ..., Lc5 +)

13. ..., De3 + 14. Kh1 gxf6?!

na 14. ..., gf6:?!)

15. Pd5!

(Wit offert zijn paard. Er dreigt b.v. Pc7 Pxf6. Tevens staat De3 in).

15. ..., exd5

(Er is wel iets beters?)

16. Dxd5 Da7

(M.i. de enige juiste zet voor zwart. B.v. Ta7 is slechter, wegens de witte dreigingen Te1 en Lxb5 +)

17. Tad1!

(Er dreigt mat op d8)

17. ..., Dc7!

(M.i. wederom de beste voor zwart. B.v. Le7 of Ld7 falen op Pg5 resp. Pe5)

18. Tfe1 Le7

(Wit mag op zet 18 nog niet de zwarte toren slaan op straffe van dameverlies, door Lb7 gevolgd door Lc5)

19. Dxa8 Lb7 20. Da7 Lc5

21. Lxb5 +

(Daarom moest wit op zet 18. Te1 spelen!)

21. ..., Kf8 22. Te8 + Kg7
23. Dxb8 Dxb8 24. Txb8 Txb8
25. Lc4 Le4

De slagenwisseling is voorbij. Wit heeft een pluspion overgehouden. De zwarte pionnen staan niet optimaal voor een eindspel. De partij duurt nog zo'n 40 zetten, maar is voor wit gewonnen. Zie de overige zetten, zonder commentaar.

26. b3 a5 27. c3 Tb7 28. Pd4 Te7
29. Kg1 Te5 30. g3 Lf3
31. Td2 Kf8 32. Kf2 Lb7
33. Te2 Ke7 34. Ke1 Kf8
35. Kd2 h5? 36. Tf2 Kg7
37. Tf4 Lc8 38. Ld3 Lg4
39. Kc2 Ld7 40. Pf3 Te8
41. Pd2 Lg1 42. Th4 Kh6
43. Pe4 Te6 44. g4! Te5
45. Pxf6 Le6 46. gxh5 Tg5
47. Le4 Lf2 48. Tf4 Le3
49. Tf1 Tg1 50. Txg1 Lxg1
51. h4 Lf2 52. Lf3 Lf5 +
53. Kd2 Lxh4 54. Pd5 Lg5 +
55. Pe3 Lf4 56. a3 Kg5
57. b4 axb4 48. axb4 Lb1
59. Ke2 Le5 60. c4 f5
61. c5 La2 62. Ld5! Lb1
63. Pc4 La2 64. Pb6! Lb1
64. Pd7 Lf4 66. b5

en zwart geeft het op.

Landenwedstrijd Nederland-Engeland

door A.J. Deisz
bord 27

F. Peetoom (NL)
H. Dyer (GB)
Frans

1. e4 e6 2. d4 d5 3. e5

De doorschuifvariant die aanzienlijk meer dynamiek bevat, dan men van een variant met dichtgeschoven centrum zou verwachten.

3. ..., c5 4. c3 Pc6 5. Pf3 Db6
6. Ld3 Ld7 7. dc5: Lc5: 8. 0-0 a5
9. De2 Pge7

Hier houden de theorieboeken het voor gezien en zullen er goed onderbouwde plannen gemaakt moeten worden.

10. Pd2

Ook a4 om te vervolgen met Pa3 en Pb5 ziet er gezond uit.

10. ..., Pg6

Na meteen a4 had wit geen 11. Pb3 kunnen spelen, na 11. b4 ab3 e.p. 12. Pb3: La3 13. Le3 Dc7 staat zwart niet slechter.

11. Pb3 a4 12. Pc5: Dc5:
13. Pg5?! Pce5: 14. Le3 De7
15. Lb5 0-0 16. Ld7: Dd7:
17. f4 Pc6 18. Dh5 h6
19. Tf3 Pce7!

na 19. ..., Pce7!

20. g4? hg5:
21. fg5: f5 22. gf6: e.p. Tf6:
23. Tf6: gf6: 24. Tf1 Tf8

Er valt voor wit geen eer te behalen, deze heeft nog slechts een troef; een uiterste poging.

25. Tf3 Tf7 26. h4 e5 27. g5? Th7

Dit moet het einde zijn. Wit gaf op.

A. van Meggelen (NL) bord 16
R. Illersic (GB)
Slavisch

1. d4 e6 2. c4 Pf6 3. Pf3 c6
4. Pc3 d5 5. Lg5

Nu zijn we weer terug in de meest belangrijke variant van het Slavisch.

5. ..., dc4:

Altijd een moeilijke kwestie zo'n pionwinst. Wit verkrijgt een initiatief, maar moet altijd maar weer aantonen de pion weer terug te kunnen winnen.

6. a4 Lb4 7. e4 Lc3: +
8. bc3: Da5 9. e5 Pe4
10. Tc1 Dd5!? 11. Le3 c5
12. Dc2 Ld7 13. Le2 Pc6
14. 0-0 cd4: 15. cd4: Pa5
16. Lc4: Pc4: 17. Dc4: Dc4:
18. Tc4:

Zwart heeft weinig nut gehad van zijn pluspion en wit heeft nu niet echt initiatief.

18. ..., Lc6 19. Tfc1 Kd7

De opstelling van het zwarte paard is gevaarlijk, maar een concrete vangst van

deze viervoeter kan ik overigens niet geven.

20. Pe1 h6 21. Pd3

Een moment leek f3, Pg5, h4 het beoogde resultaat op te leveren, maar het "ding" wipt naar h7

21. ..., Thc8 22. h4 Ld5

23. Tc8: Tc8: 24. Pc5 + Pc5:

Met remise.

Landenwedstrijd Nederland-Canada

D.W. Vermaas (NL)

bord 53

F. Krueger (CND)

Tweepaardenspel

1. e4 e5 2. Pf3 Pc6 3. d4 ed4:

4. Lc4 Le7 5. c3 dc3: 6. Dd5 d6

7. Df7: + Kd7 8. Le6

Mat.

O. Hellsten (CND)

bord 7

W. Peet (NL)

Siciliaans

1. e4 c5 2. Pf3 e6 3. d4 cd4:

4. Pd4: Pc6 5. Pb5 Pf6

6. P1c3 d6 7. Lf4 e5

8. Lg5 a6 9. Pa3 b5

10. Lf6: gf6: 11. Pd5 f5

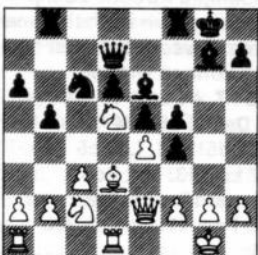
12. Ld3 Le6 13. Dh5 Lg7

14. 0-0 f4 15. Tfd1 0-0

16. c3 Tab8

Een belangrijke stelling, de kansen liggen zowel bij wit als bij zwart, maar voor beiden is het niet eenvoudig voordeel te behalen.

17. Pc2 Dd7 18. De2 f5

na 18. ..., f5

19. Pdb4 Pb4: 20. Pb4: a5

21. ef5: Lf5:

Zwart staat beter, het pionnen centrum kan plotseling naar voren komen.

22. Pd5 Tf7

Het is niet eenvoudig deze zet als goed te bestempelen. Een veel vinniger poging was

22. ..., f3 23. gf3: Lh3 24. Kh1 Lh6 25.

Tg1 + Kh8 26. Tg3 Le6 27. De4 Lf4 en er

is een ingewikkelde positie ontstaan,

waarin de witte dubbelpion weinig

gewicht in de schaal legt en de zwarte

lopers actief zijn.

23. Lf5: Df5: 24. f3! Lf8

25. a4 Dd7 26. ab5: Tb5:

27. b4 ab4: 28. cb4: Kg7

Wit heeft mogelijkheden op de damevleugel, vanwege de vrijpion op de b-lijn.

29. Dc4 Tb8 30. Tdc1 Le7

31. Ta6 Ld8 32. Kf1 De6

Zwart verdedigt zich zo goed als hij kan, en het ziet er naar uit dat de zwarte stelling houdbaar is.

33. b5?!

Na deze zet komt de pion binnen schootsbereik van de zwarte verdedigingslijn

33. ..., Tf7 34. b6 Dd7

35. Dc6 Kf7 36. Ta7 Dc6:

37. Tc6: Ke6 38. Tb7: Tb7:

39. Tc8

De stelling is voor wit onhoudbaar geworden.

39. ..., Kd5: 40. Td8: Tb6:

41. Td7 Kd4

Wit gaf op.

Dr. P. Chadwick (CND)

bord 15

J. Kuiper (NL)

Grünfeld-Indisch

1. c4 Pf6 2. d4 g6 3. Pc3 d5

4. Pf3 Lg7 5. Db3 dc4:

6. Dc4: 0-0 7. e4

Als deze variant van het Grünfeld-Indisch voor het eerst op het bord verschijnt in de praktijk van een zwart speler, lijkt het schaken een beetje op bergbeklimmen. Deze moet de stelling met de vele mogelijkheden zeer secuur behandelen om tot gelijk spel te komen.

7. ..., Pa6 8. Lf4 c5!

Het witte centrum wordt klassiek aangepakt.

9. Tad1

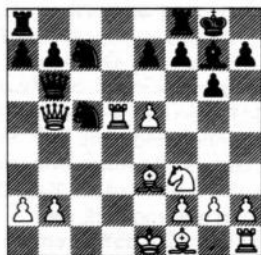
Na dc5: Da5; c6 Pe4; De4: Lc3: + blijkt de elasticiteit van de zwarte stelling.

9. ..., cd4: 10. Td4: Db6

11. e5 Le6 12. Db5 Pd7

De theorie houdt het op Ph5, waarmee wit zijn mogelijkheid zoals in de partij gespeeld is niet zou hebben.

13. Pd5 Ld5: 14. Td5: Pdc5
15. Le3 Pc7!?

na 15. ..., Pc7!?

Een opmerkelijke keuze, het lijkt nog de beste zet, maar gezien het vervolg, is 12. ..., Pd7 niet aan te bevelen.

16. Dc5: Pd5: 17. Le2 Tac8
18. Dd5: Db2: 19. Db3

Met deze zet redt wit de stelling en behoudt door de loper en het paard tegen toren een voordeel.

19. ..., Tc2 20. Ld1 Db3:
21. ab3: Ta2 22. 0-0 b5
23. Pd4 Tb8 24. Pc6 Tb7
25. b4 Tc7 26. Lf3 Ta3
27. Td1 Lf8 28. Pd4 a6
29. e6 f6 30. Pc6

en zwart gaf zich gewonnen.

Ingezonden partij

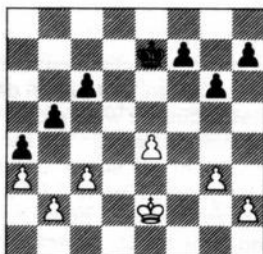
door Ton v.d. Heijden

Deze keer gaan we ons begeven op het moeilijke pad van de pionneindspelen. Nu zou je kunnen denken dat zo'n eindspel in een korr. partij wel fijntjes wordt behandeld. Vergeet het maar! Nadat wit in onderstaande partij zich goed had verdedigd, beging hij in het pionneindspel een onzorgvuldigheid met verstrekkende gevolgen...

A. Gude (Spanje) EU EU/M/202
Ton v.d. Heijden 1983/84

1. Pf3 Pf6 2. g3 g6 3. Lg2 Lg7

4. 0-0 0-0 5. d3 d5 6. Pbd2 Pc6
7. e4 e5 8. c3 a5 9. exd5 Pxd5
10. Te1 a4 11. Pc4 Te8
12. d4 exd4 13. Txe8 + Dxe8
14. Pxd4 Pxd4 15. Lxd5 Pe2 +
16. Kg2 Le6 17. Lxe6 Dxe6
18. Dd3 Dc6 + 19. f3 Pxc1
20. Txc1 Lf6 21. Tc2 Td8
22. De4 Dxe4 23. fxg4 b5
24. Pe3 c6 25. a3 Lg5
26. Kf3 Td3 27. Te2 Kf8
28. Kf2 Lxe3 + 29. Txe3 Td2 +
30. Te2 Txe2 + 31. Kxe2 Ke7

na 31. ..., Kf8-e7

Wat zijn de kenmerken van deze stelling? Wit heeft een achtergebleven pionnetje (b2) en moet de geïsoleerde pion e4 in de gaten houden. Zwart heeft een aantal voordeeltjes: hij kan veld e5 veroveren, heeft breekmogelijkheden met f5 en beschikt over veel meer tempozetten dan wit (f6, h6, h5, etc.) en heeft op de damevleugel een overwicht (onder andere verkregen door 10. ..., a4). Zwart moet wel op zijn hoede zijn dat wit niet op een gunstig moment met c4 kan breken. Ondanks deze voordeeltjes is deze stelling bij goed spel van wit niet gewonnen voor zwart, zoals we zullen zien.

32. Ke3 Kd6 33. Kf4

Maakt het zichzelf vrij moeilijk. Makkelijker was 33. Kd4 om c5 + uit te lokken, zwart verovert altijd veld e5, maar zoals eerder opgemerkt is dit niet van beslissende betekenis. Na 33. ..., f6 34. g4 h6 35. h3! (35. h4 is een blunder net als in de partij, wit en ook zwart moeten voorzichtig met pionzetten zijn: de kans dat hierdoor de stelling verzwakt wordt is alleen maar groter. Na 35. h4 wordt wit als volgt naar de nederlaag toegespeeld: 35. ..., c5 + 36. Ke3 Ke5 37. Kf3 h5! 38. gxh5 gxh5 39. Ke3 f5 en wit verliest

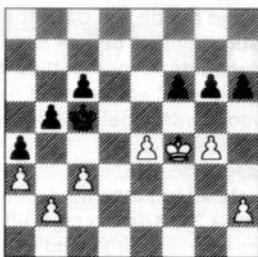
aangezien zwart nog een tempo met c4 achter de hand heeft) 35. ..., Ke6 36. Ke3 Ke5 37. Kf3 f5 (ook met 37. ..., h5 38. Ke3 hxg4 39. hxg4 c5 40. Kf3 komt zwart niet verder) 38. exf5 gxf5 39. Ke3 (39. gxf5 Kxf5 40. Ke3 is ook remise aangezien wit veld g4 blijft controleren) 39. ..., fxg4 40. hxg4 c5 41. Kf3 Kd5 42. Ke3! (42. Kf4 leidt tot een gunstig dame-eindspel voor zwart) 42. ..., Kc4 43. Kd2 Kb3 44. Kc1 Ka2 45. Kc2 Ka1 met remise, wit moet alleen de fout 46. b3?? Ka2+ vermijden.

33. ..., f6 34. g4

Verhindert 34. ..., Kc5 wegens g5! en wint.

34. ..., h6 35. h4??

Vreselijk, wit blijkt de stelling geheel verkeerd in te schatten. Wit had in deze stelling uiterst secuur te werk moeten gaan. Pionneindspelen zijn als een glas spiritus: simpel van samenstelling, maar bijzonder gemeen om te drinken. Ook de andere zet met de h-pion: 35. h3 was niet goed. Er volgt 35. ..., Kc5 36. e5 g5+ (wint het beslissende tempo) 37. Kf5 fxe5 38. Kxe5 Kc4 39. Kf6 (39. Kd6 c5 en b4, cxb4, axb4, kxb4, Kb3 etc.) 39. ..., Kb3 40. Kg6 Kxb2 41. Kxh6 Kxa3 42. Kxg5 Kb2+, of 36. Ke3 Kc4 37. Kd2 (37. h4 g5!) 37. ..., c5 38. Kc2 (38. Kc1 Kd3) 38. ..., b4 39. cxb4 cxb4 40. axb4 Kxb4 41. Kb1 Kc4 en wit slaat op a4, zwart op e4 en speelt f5. Na beide promoties wint zwart met Da1+ en Db1+. De enige zet tot behoud was 35. Ke3! Kc5 36. Kf4!!

analyse: na 36. Ke3-f4!!

36. ..., Kc4 37. h4! (Nu wel, met de koning op c5 kon dit niet vanwege Kd6) 37. ..., c5 (37. ..., Kb3 38. g5 en de witte doorbraak beslist of 37. ..., Kd3 38. h5 gxh5 39. gxh5 Kc2 40. Kf5 wat leidt tot een gelijkstaand dame-eindspel na 40. ..., Kxb2 41. Kxf6 Kxa3 42. e5 Kb3 43. e6 a3 44. e7 a2 45. e8d a1d 46. De6+) 38. g5! (38. h5 levert

een dame-eindspel op met een pion meer voor zwart) 38. ..., fxg5 39. hxg5 h5 40. Ke5!! (Een andere belangrijke finesse. Een terugtocht is fataal voor wit: 40. Ke3 b4 41. cxb4 (41. Kf4 bxc3 42. bxc3 Kb5! 43. Ke5 h4! 44. Kf4 Kc6 45. Kg4 Kd6 46. Kxh4 Ke5 en Kxe4 en wint) 41. ..., cxb4 42. axb4 (42. Kf4 bxa3 43. bxa3 Kd4 44. Kf3 Ke5 45. Ke3 h4) 42. ..., Kxb4 43. Kd4 h4, na wederzijdse promotie wint zwart met Dd1+ en De1+, een typische grap in het pionneindspel).

Na 40. Ke5! kan zwart remise afdwingen met 40. ..., Kd3 41. Kf4 Kc4 42. Ke5. Beide partijen kunnen hier moeilijk van afwijken: met wit: 41. Kd5? h4 en promoveert met schaak, 41. Kf6 Kxe4 42. Kxg6 h4 en zwart heeft in het komende dame-eindspel nog wel kansen. Met zwart: 40. ..., b4 41. Kf6! (41. cxb4 b4!) en er ontstaat een remiseachtig dame-eindspel, want zwart verliest ook g6! Of na 40. ..., h4 41. Kf4 b4 42. Kg4 Kh3 43. cxb4 cxb4 (43. ..., Lxb2 44. b5!) 44. axb4 Kxb4 45. Kxh4 Kb3 46. e5 en wit wint aangezien, na de promoties de dames geruild worden op de lange diagonaal. Voordat ik deze remisemethode gevonden had, vestigde ik mijn hoop op een dame-eindspel met een pion meer, dat zou kunnen ontstaan na 35. Ke3 Kc5 36. Kd3 (i.p.v. 36. Kf4!) Ik geef één van de belangrijkste varianten, aangezien alle subtiteliten pagina's analyse zouden vergen. 36. ..., h5 37. gxh5 (37. h3 hxg4 38. hxg4 g5! 39. Kd2 Kc4 40. Kc2 c5 41. Kd2 Kb3! 42. Kc1 b4 43. cxb4 cxb4 44. axb4 Kxb4 45. Kb1 Kc4 wit wint a4, zwart e4, na beide promoties wint zwart met Da1+ en Db1+) 37. ..., gxh5 38. Ke3 (38. h4? Kd6!) 38. ..., h4 39. Kf4 Kc4 40. Kg4 c5 41. Kh5! h3 (41. ..., Kb3 42. Kg6!; 41. ..., Kd3 42. Kxh4! Kxe4 43. Kg3 Ke3 44. Kg4=) 42. Kg4 Kd3! 43. Kxh3 Kc2! 44. Kg2! Kxb2 45. h4 b4 46. cxb4 cxb4 47. h5 bxa3 48. h6 a2 49. h7 a1D 50. h8D. Met 35. h4?? maakt wit het zijn tegenstander wel erg gemakkelijk.

35. ..., Ke6 36. Kf3

Ook met 36. h5 gxh5 37. gxh5 houdt wit het niet: 37. ..., c5 38. Ke3 Ke5 39. Kd3 c4+ 40. Ke3 f5 en wint.

36. ..., Ke5 37. Ke3 h5

En zwart wint op dezelfde wijze als al bij zet 33 uiteengezet werd. (0-1).

Buitenland

H. Heemsoth (BRD)

K.D. Mulder v. Leens Dijkstra

Damegambiet

British BPCF-Jubileum toernooi.

Aantekening van H. Heemsoth

1. d4 Pf6 2. c4 e6 3. Pc3 d5

4. Lg5 Le7 5. e3 0-0 6. Pf3 h6

7. Lh4 b6 8. Le2 Lb7 9. Lf6: Lf6:

10. cd5: ed5: 11. 0-0 Te8

12. Db3 c6 13. Tad1 Pa6

14. Tfe1 Pc7 15. Ld3 Pe6

16. Lb1 g6 17. Dc2 Tc8

18. Pe5! Le5:

Deze afruil is gedwongen: 18. ..., Lg7 19. f4 dreigt 20. f5 en door afruil op g6 zou de f-lijn in wits handen vallen.

19. de5: Pf8 20. f4 f6?!

Begrijpelijk wil zwart de voorpost e5 direct vernietigen er dreigt immers 21. Pe4. Maar op de lange duur is de zwarte koningsstelling erg verzwakt. Voorzichtiger was daarom 20. ..., De7.

21. ef6: Df6: 22. Da4! Ta8

Of 22. ..., a6 23. Db3 b5 24. a4.

23. g3! b5 24. Db3 De7 25. Pe4!

Indien 25. e4 dan is het tussen schaak 25. ..., Dc5+ erg onaangenaam.

25. ..., a5 26. Pf2

Dit paard gaat in het verder verloop van de partij een belangrijke rol spelen waarbij zijn antipool op f8 slechts de taak heeft om de gezwakte koningsvleugel te beschermen.

26. ..., a4 27. Dc2 c5

28. Pg4 Lc8?!

na 28. Lb7-c8?!

Een goede schaakcomputer zou in deze stelling zeker voor de konsekwente en positionele voortzetting 29. Pe5 besloten hebben, waarbij wit voorlopig een pion wint. Na 29. ..., Lf5! 30. Dg2! Lb1: 31. Dd5: + De6 32. De6: + Pe6: 33. Tb1: Tad8

was voor wit een gunstig maar zeer langdurig eindspel ontstaan. De vereenvoudiging van de stelling stond me niet aan.

Ik besloot het stellingsprobleem op te lossen door een spectaculaire combinatie. Er worden twee pionnen op de 31 en 33 zet geofferd om op de 35 en 36 zet met groot stellingsvoordeel terug te winnen.

29. f5!!

Het paardoffer 29. Ph6: + Kg7 30. Td5: Kh6: 31. Tc5: Lf5! is inkorrekt.

29. ..., h5

Zwak is 29. ..., gf5: of 29. ..., Lf5: wegens

30. Ph6: + benevens 31. Pf5: Op 29. ...,

Dg5 volgt 30. Dc5:! gf5: 31. Pf2 Le6 32.

Ph3 gevolgd door 33. Pf4 en op 29. ...,

Td8 30. e4! d4 volgt 31. e5! met groot

positioneel voordeel voor wit. De tekstzet

ziet er goed uit wegens de dreiging 30. ...,

Lf5:, maar nu treed de door wit

voorbereide combinatie in werking.

30. f6! De6 31. f7 + ! Kf7:

Gedwongen.

32. Tf1 + Kg7

Wederom gedwongen indien 32. ..., Ke7

dan volgt sterk 33. Dc5: + Dd6 34. Tf7 + .

33. Pf6 De3: +

Zwak is 33. ..., Td8 34. Dc5: Pd7 35. Pd7:

Dd7: 36. Dd4 + gevolgd door 37. Tf6.

34. Tf2 Te6!

Het beste.

35. Pd5: De5 36. Dc5: Td6

37. Db4!

Het ideale veld voor de Dame. De penning is opgeheven, de dame staat hier onaantastbaar en controleert tevens belangrijke zwarte velden.

Overigens was op 36. ..., Pd7 ook 37. Db4 gevolgd indien 37. ..., Lb7 38. Pf4 of 37.

..., Pf6 38. Pf6: Tf6: 39. Te1 Dd6 40. Te7 +

Kh6 41. Tf6:! Df6: 42. Dd2 + met een snel einde.

37. ..., Ta7

Of 37. ..., Tb8 38. Le4! Le6 39. Lg2 Ld5:

40. Te1! met torenwinst, indien 39. ...,

Td5: 40. De7 + Kg8 41. Ld5: met winst.

38. Le4 a3 39. b3 Td8!

De beste verdediging in deze moeilijke

stelling. De toren werd bedreigd door de

zetten Lg2 en Te1, door het terugspelen

op Td8 kan 40. Dc5 beantwoord worden

met Tc7. De verdediging met 39. ..., Ph7

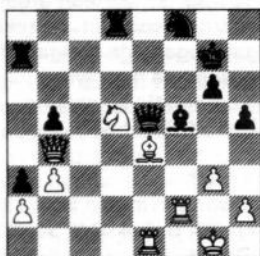
faalt op 40. Te1! Td5: (40. ..., Te6 41. Pf4!) 41. Ld5: Dd5: 42. Dc3 + benevens 43. Dc8

indien 39. ..., Le6 40. Tf8:! Kf8: 41. Pf4!

indien 40. ..., Ld5: 41. Tf2! Tad7 42. Ld5: Td5: 43. Df8+ en wint. Ook 39. ..., Lg4, 39. ..., Lb7 en 39. ..., Tad7 worden met de sterke textzet 40. Te1 beantwoord, b.v. 39. ..., Tad7 40. Te1 Pe6 41. Pf6 Td8 42. Ld5! Dg5 43. Pe8+ en wint, terwijl 39. ..., Tae7 door 40. Lf3! met de dreiging 41. Te2 wordt weerlegt.

40. Te1! Lf5

Zwart verdedigd zich uitstekend indien 40. ..., Tde8 was 41. Tfe2 Db8 42. Dd4+ Kh6 43. Pf6 Te6 44. Tf2! Td6 (44. ..., Db6 faalt wegens 45. Db6: Tb6: 46. Pd5 indien 44. Dd6 45. Dd6: Td6: 46. Pe8) 45. De3+ Kg7 46. Dg5! gepland. Direct 40. ..., Db8 wordt door 41. Dd4+ Kh6 42. De3+ Kg7 43. Da5 weerlegt.

na 40. ..., Lc8-f5

41. Lg2 Db8

Gedwongen wegens de dreiging 42. Dd4+.

42. Pe7!

Wit heeft zijn einddoel bereikt. Een mat-aanval door 42. Dc3+ of 42. Te7+ zit er niet in, daarom wikkelt wit af naar een gewonnen eindspel. Kwaliteit verlies is onvermijdbaar.

42. ..., Tad7 43. Pc6

Natuurlijk kwam ook die kansrijke voortzetting 43. Pf5: + gf5: 44. Tf5: met vernietiging van de zwarte koningsvleugel in aanmerking.

Het is moeilijk te zeggen welke van de voortzettingen sneller gewonnen zou hebben.

De Nederlandse correspondentieschaak grootmeester biedt hardnekkig weerstand.

43. ..., Dd6 44. Dc3+ Df6

45. Df6: + Kf6 46. Pd8: Td8:

47. h3 Td4 48. Te4! Td1 +

49. Kh2 Kg5 50. Tb4

De rest is erg begrijpelijk.

50. ..., Tb1

Zwart laatste hoop.

51. Tb5: Tb2 52. Kg1 Tb1

53. Lf1 Pd7 54. Kg2

Dreigt Ld3.

54. ..., Kh6 55. g4! Le4 +

Indien 55. ..., hg4: 56. hg4: Lg4: dan volgt 57. Kg3 met 58. Ta5.

56. Kg3 g5 57. gh5: Tc1

58. Ta5 Pc5 59. Kg4 Pd7

60. Ta6 + Lc6 61. Lc4

en zwart gaf op. De dolle paarden sprong van b1 via c3-e4-f2-g4-f6-d5-e7-c6-d8 heeft wezenlijk bijgedragen tot winst.

(vertaling uit het sept.nr. 86 van "Fernschach")

Ingezonden partij

door Henk Leeners

Leeners
Goossens

K/15

1. Pc3! d5 2. e4 e6 3. d4

We zijn al op gebaande wegen n.l. het Frans.

3. ..., Lb4 4. a3!?

In de hedendaagse toernooipraktijk komt deze zet nog zelden voor, m.i. ten onrechte. Ik bevind mij hierbij in goed gezelschap van Fernschach-grootmeester als Dubinin en Sagorowskij. In zijn partij tegen Hultqvist (Zweden) in de 8 Fernschach-Olympiade, Finale, zegt Dubinin: "Aljechins Empfehlung, die bei WM-Wettkämpfen von Aljechin und Smyslow angewendet wurde. In den letzten Jahren fand man jedoch etliche Verstärkungen für das schwarze Spiel, und der Zug 4. a3 büsste an Popularität ein. Nach meinen Ansicht ist es jedoch wesentlich besser als sein Ruf und sollte in Zukunft wieder stärker beachtet werden."

4. ..., Lc3: 5. bc3: de4:

6. Dg4 Pf6 7. Dg7 Tg8

8. Dh6 Tg6 9. Dd2

Wit heeft hier de keuze tussen Dd2 en De3, de huidige theorie heeft een lichte voorkeur voor Dd2.

9. ..., b6 10. Lb2 Lb7 11. 0-0-0

Tot hier bekend uit: Saharov-Dubinin (hier dus met zwart!), acres. 1977 en Smyslow-Uhlmann, Moskou 1960. Dubinin ging verder met 11. ..., De7 12. Pe2 Pbd7 13. c4 0-0-0 14. De1 c5 15. Pc3 cd4: 16. Td4 Pc5=, Uhlmann deed minder goed 11. ..., Dd6?! 12. c4 Pc6 13.

f3 0-0-0 14. De1 Pa5 15. fe4 Df4 16. Kb1
Le4 17. Pf3 Tdg8 18. Ph4 Th6 19. g3 +

na 11. 0-0-0

11. ..., Pbd7 12. Pe2 c5
13. Pf4 Tg8 14. Lb5 a6
15. Ld7 + Dd7 16. c4 0-0-0
17. d5!

Maakt gebruik van het ongedekt staan van Pf6, zwart brengt nu een pionoffer voor het verkrijgen van tegenspel

17. ..., e3!? 18. fe3: Pe4
19. De2 e5!? 20. Le5:

Zwart heeft een 2e pion geofferd voor het verkrijgen van een koningsaanval
20. ..., Da4 21. Lb2 Pd6

Beëindigde groepen

M-150

1. P. Kuijsten	x	1	0	1	1	1/2	1	4 1/2
2. P. de Kort	0	x	1/2	1	1/2	1	1	4
3. J. Brink	1	1/2	x	1/2	1/2	1/2	1/2	3 1/2
4. A. Heuzeveldt	0	0	1/2	x	1/2	1	1	3
5/6. J. Jansen	0	1/2	1/2	0	x	1/2	1	2 1/2
J. Oosterhoff	1/2	0	1/2	1/2	1/2	x	1/2	2 1/2
7. C. v. Wieringen	0	0	1/2	0	0	1/2	x	1

H-262

1/3. J. Dufrenne	x	1/2	1/2	1	1	1	1	5
J.C. v. Gool	1/2	x	1/2	1	1	1	1	5
W. Vasbinder	1/2	1/2	x	1	1	1	1	5
4/6. R. Bakker	0	0	0	x	0	1	1	2
A. Post	0	0	0	1	x	0	1	2
S. Sieswerda	0	0	0	0	1	x	1	2
7. J. Swijter	0	0	0	0	0	0	x	0

I-343

1. F. v. Kooten	x	0	1	1	1	1	1	5
2. H. v.d. Sande	1	x	0	1/2	1	1	1	4 1/2
3. J. Knoek	0	1	x	1	1/2	1/2	1	4
4. A. Högemann	0	1/2	0	x	1	1	1	3 1/2
5/6. E. Inja	0	0	1/2	0	x	1/2	1	2
L. Ellers	0	0	1/2	0	1/2	x	1	2
7. G. Gons	0	0	0	0	0	0	x	0

I-344

1. A. de Vette	x	1/2	1/2	1	1	1	1	5
2/3. A. Högemann	1/2	x	1/2	1/2	1	1	1	4 1/2
G. den Heijer	1/2	1/2	x	1/2	1	1	1	4 1/2
4. G. Dijkman	0	1/2	1/2	x	0	1	1	3
5/6. S. v.d. Vliet	0	0	0	1	x	0	1	2
J. Knuijman	0	0	0	0	1	x	1	2
7. J. de Snaijer	0	0	0	0	0	0	x	0

22. Dd3 Pc4:

Zwart heeft nu een pion terug op een sterk paard.

23. The1 Tge8 24. g3 Pd6

25. Dh7:

En wit heeft weer 2 pionnen meer

25. ..., Te4

De aanval van zwart wordt dreigender!

26. Ph5 Kb8 27. Pf6 Tc4

28. Te2 Lc8 29. e4 b5

30. Dh5 b4 31. ab4: Tb4

32. Td3 Pc4 33. Tb3 Tb3:

34. cb3: Db3 35. Tc2 Ka8!

35. ..., Pb2: 36. De5 + gevolgd door Db2:

36. Df7:

En ik heb weer 2 pionnen meer

36. ..., Dd3 37. Tc4:

Vrijwel gedwongen, er dreigde Df1 mat!

37. ..., Dc4: + 38. Kd2 Lh3

39. Le5 Da2 +

En remise op voorstel van zwart, het wordt eeuwig schaak.

Al met al een spannende partij met voortdurend veel onderhuidse dreigingen, die zowel Goossens als mij veel tijd hebben gekost.

I-346

1. E. Korenwinder	x	1	1/2	1	1	1/2	1	5
2/3. F. Wolferink	0	x	1	1	0	1	1	4
J. v. Hinte	1/2	0	x	1/2	1	1	1	4
4/5. W. Kirkels	0	0	1/2	x	1	1/2	1	3
W. van Eijk	0	1	0	0	x	1	1	3
6. M. Fleur	1/2	0	0	1/2	0	x	1	2
7. A. Ketterings	0	0	0	0	0	0	x	0

II-465

1. J. Klein	x	1	1	1	1	1/2	1	5 1/2
2/3. G. Slabbaert	0	x	0	1	1	1	1	4
J. Platje	0	1	x	1/2	1	1/2	1	4
4. P. Briggeman	0	0	1/2	x	1/2	1	1	3
5. P. van Oosten	0	0	0	1/2	x	1	1	2 1/2
6. J. ten Hoope	1/2	0	1/2	0	0	x	1	2
7. R. Burgeler	0	0	0	0	0	0	x	0

II-478

1. W. v.d. Akker	x	1	1/2	1	1	1	1	5 1/2
2. C. v.d. Leeden	0	x	1	1	1	1	1	5
3. A. Reits	1/2	0	x	1/2	1	1	1	4
4. P. Brieckaerts	0	0	1/2	x	1/2	1	1	3
5. B. van IJperen	0	0	0	1/2	x	1	1	2 1/2
6. N. v.d. Kroonenberg	0	0	0	0	0	x	1	1
7. J. Borst	0	0	0	0	0	0	x	0

III-270

1/2. A. de Gans	x	1	1	1	0	1	1	5
P. van Kampen	0	x	1	1	1	1	1	5
3. D. Buurema	0	0	x	1	1	1	1	4
4/5. J. de Vries	0	0	0	x	1	1	1	3
H. Westerhuis	1	0	0	0	x	1	1	3
6. H. Ouwkerk	0	0	0	0	0	x	1	1
7. L. Veldeheer	0	0	0	0	0	0	x	0

BY 85-77 1. Nivard 3; 2/3. Lindeman, v. Donk 2 1/2; 4. Houthuizen 2 en S. ten Hove 0.

OVERZICHT VAN DE VERSCHENEN NUMMERS VAN "SCHAAK"!

1	Sokolski	:	ruilvariant na 1. b4-e5	VO	10.1	/	R-01
2	Siciliaans	:	Draak - Rauseraanval -	SI	18	/	E-48b
3	Frans	:	doorschuifvariant	FR	3.4	/	E-00c
4	Spaans	:	Tsjigorinsysteem	RL	24	/	E-47ab
5	Pirc	:	drie pionnen systeem	PU	2.5.6	/	R-89c
6	Aljechin	:	modern systeem	AL	1.4	/	R-83ac
7	Frans	:	Nimzowitsch met 6. bc-Pe7 7. Dg4	FR	11.6	/	E-09c
8	Spaans	:	Marshallgambiet	RL	17	/	E-38bc
9	Grünfeld-Indisch	:	ruilvariant	GI	5-6	/	D-65abc
10	Engels	:	Mikenassysteem	EO	54-57	/	R-26ab
11	Frans	:	Nimzowitsch met 6. bc-Dc7	FR	11.2	/	E-08b
12	Twee prd. spel	:	met 3., d5	KP	1	/	E-19bc
13	Siciliaans	:	Najdorf - vergiftigde pion -	SI	8	/	E-97cd
14	Caro-Cann	:	loperspel	CK	10-12	/	R-98 99
15	Spaans	:	ruilvariant	RL	8	/	E-24a
16	Frans	:	Nimzowitsch met 6. bc-Pe7 7. Pf3	FR	12 13	/	E-09a
17	Aljechin	:	vier pionnen spel	AL	6.7	/	R-82c
18	Nimzo-Indisch	:	Rubinstein - moderne variant -	NI	1-6	/	D-(53-59)
19	Konings-Indisch	:	Sämisch-systeem met 6., Pc6	KI	33-36	/	D-86
20	Spaans	:	Jänisch gambiet	RL	6.6.7	/	E-23cd
21	Siciliaans	:	Scheveningen - Kereszet 6. g4	SI	2.0	/	E-85c
22	Caro-Cann	:	damepaardspel	CK	8.9	/	R-(96-97)
23	Russisch	:	met 3. Pe5:	RG	3-6	/	E-13c
24	Damegambiet	:	geweigerd met 4. Lg5				
25	Frans	:	Nimzowitsch met 6. bc-Pe7 7. a4	FR	11.7	/	E-09a
26	Siciliaans	:	Najdorf - Sozin -	SI	13	/	E-89c
27	Konings-Indisch	:	hoofdvariant	KI	1-7	/	D-82a
28	Twee prd. spel	:	Max Lange aanval	KP	2	/	E-18ab
29	Bird	:	f4	VO	7	/	R-04ab
30	Engels	:	vier paarden spel	EO	1-8	/	R-33bcd
31	Lettisch gambiet	:	2., f5	KP	9	/	E-12a
32	Nimzo-Indisch	:	met 4. Dc2	NI	20-24	/	D-(42-43)

"SCHAAK!" kost bij bestelling van één exemplaar f 3,-.

Bestelt U meer nummers tegelijk dan is de prijs f 2,50 per ex.

Giro 83865 t.n.v. J. v.d. Kooij te Hellevoetsluis.

Uitslagen

M-Klasse

Wedstrijdleider: S. Sieswerda

Mar. v. Nimwegenpad 8, 3813 CL Amersfoort

150. 21. Heuzeveldt 0 Kuijsten; 156. 17. Goedbloed 1 Nakad; 157. 18. Galjé 0 v. Schjndel; 158. 20. v. Buuren ½ v. Wieringen; 159. 20. Langerak 1 Hauwert; 161. 15. Markus 1 Hamers, 16. Litjens 0 de Kort, 17. de Kort 1 Timmerman, 18. de Kort 1 v.d. Kooij; 163. 1. Alderden 0 Mosterman, 2. Raijmaekers ½ Mostertman, 3. Engelkes ½ Alderden; 164. 1. Schellingerhout 0 Laarhoven, 2. Toonen 1 v.d. Berg, 3. v.d. Berg 1 Laarhoven, 4. Jansen 0 Oosterhoff.

H-klasse

Wedstrijdleider: S. Sieswerda

Mar. v. Nimwegenpad 8, 3813 CL Amersfoort

262. 21. Bakker 0 Vasbinder; 274. 16. Hoogenboom 1 IJkema, 17. de Heer 1 Hoogenboom; 276. 16. Vasbinder ½ Zwartveld; 278. 15. Randolfi 0 Oomen; 279. 16. Gouma ½ Langenberg, 17. Langenberg ½ Vaassen, 18. Gouma ½ Vaassen; 280. 8. Abels 1 Wilterdink, 9. Wilterdink ½ Regeer; 281. 9. Knoek 0 Blokland, 10. Sieswerda ½ Knoek; 282. 7. Knoek ½ Wijmand, 8. Wijmand 0 Eleveld, 9. Schroeder 1 v. Son, 10. Wijmand 1 v. Son; 283. 2. Wille 1 v. Kempen, 3. Bos ½ Eleveld, 4. v. Kempen 1 Bos; 284. 1. Knoek 0 Scharf, 2. Knoek 0 Frederiks, 3. Heemsker ½ Knoek, 4. Knoek ½ v. Schaak, 5. de Hart ½ Heemskerk, 6. Frederiks 0 Kersemakers.

I-klasse

Wedstrijdleider H.P.J. Visser,

Pottenbakkersdonk 432, 7326 PE Apeldoorn

342. 15. v. Raan 1 Klein, 16. Hage 1 v. Etten; 343. 21. Högemann 0 Knoek; 344. 21. Dijkman 0 de Vette; 345. 18. Mus 1 Wolfierink, 19. Mus 0 Roosendaal, 20. Roosendaal 0 v.d. Pavoordt; 346. 19. v. Eijk 0 Korenwinder; 347. 10. v. Essen 0 Jacobson, 11. v. Essen 0 Lenting, 12. Jacobson 1 Huberts, 13. Jacobson 1 Zee, 14. v.d. Bosch 0 Jacobson; 348. 17. v.d. Velde ½ Florito, 18. Visser 1 Florito, 19. Florito 1 v. Loon; 349. 20. Dol 0 Kragten; 350. 10. Dol 0 Drewes; 353. v. Loon 0 v.d. Vliet, 9. Martijn ½ v. Loon; 354. 2. Evers 0 Selhorst, 3. Evers 0 tegen de overigen; 356. 3. Gerdsen 1 Hanssen; 357. 1. den Heijer ½ Grimbergen. **Vakanties:** Huberts (347): bijzonder verlof 1 t/m 24/12'86, Kuiper (350): bijzonder verlof 16 t/m 23/11'86, Ritsema (354): 20/12'86 t/m 4/1'87, Hanssen (356): 20/12'86 t/m 1/1'87, Staden ten Brink (357): 28/11 t/m 5/12'86, v. Geemen (358): ziekteverlof 19/11-9/12'86, Lombaers (365): ziekteverlof 24/11'86-....., Stoop (365): 19/12'86-2/1'87.

II-klasse

Wedstrijdleider E.J. Anneveld

Groene Wetering 12, 2831 XL Gouderak

465. 21. Platje 0 Klein; 476. 19. Cremers 1 Rotting, 20. Marinus 0 Cremers; 477. 18. Schuilenburg 1 Hotting; 478. 21. v.d. Leeden 0 v.d. Akkers; 485. 15. Blaauw 1 Hinsen, 16. Roosendaal 1 Blaauw, 17. Hansen 0 Roosendaal; 486. 15. Swinkels ½ Blijleven, 16. Roosendaal 0 Swinkels, 17. Swinkels 1 Heel, 18. Kroes

0 Swinkels, 19. Kroes 0 Roosendaal, 20. Blijleven 1 Roosendaal; **488.** 14. Woerlee 1 Lammerts v. Bueren; **490.** 10. Sjardijn 1 Faber, 11. Faber 1 Ketting, 12. Faber 1 Middelkoop; **491.** 17. Oei 1 Lammerts v. Bueren, 18. Lammerts v. Bueren 0 de Noord, 19. Heel ½ de Noord; **492.** 16. v. Tilborg 1 Bosch, 17. Bosch 1 Jansen; **494.** 8. Noordzij 1 Fiks, 9. Maas 1 de Korte, 10. v. Schaik 0 Maas, 11. v. Schaik 0 Hotting; **496.** 1. v.d. Leeden 1 Bakkers, 2. Veulenturf 0 v.d. Velden; **497.** 5. 't Jong ½ Kroes, 6. Gons 0 't Jong, 7. Gons 0 v.d. Riet, 8. v.d. Riet 1 de Booi; **499.** 4. v.d. Kooij ½ Uittenbosch, 5. v.d. Kooij 0 Niessen; **499.** 4. v.d. Kooij ½ Uittenbosch, 5. v.d. Kooij 0 Niessen; **501.** 1. v.d. Bie 0 Hoogstraten; **502.** 1. Lammerts v. Bueren 1 Langendam; **503.** 1. v. Kampen 0 Cartens, 2. Oei 0 Hilderdenaar, 3. de Graaf 0 Cartens, 4. de Graaf 1 v. Kampen, 5. Oei 0 Groenewegen; **504.** 1. Foekens ½ Mellinck, 2. Buurmijn 0 Foekens, 3. Mellink 1 Buurmijn; **505.** 1. Wagener ½ Mellink.

½ Workel, 8. Visser 0 de Geus, 9. Zee 0 Workel, 10. Workel 1 Visser; **81.** 7. de Ridder ½ Zijlstra, 8. Zijlstra 0 de Geus, 9. de Vos 0 de Geus, 10. Grimbergen 1 de Vos; **84.** 9. v.d. Kooij 0 Schot, 10. v.d. Kooij 0 v.d. Heuvel; **85.** 8. de Winter 1 Heins, 9. de Kluijver 0 de Winter, 10. Heins ½ de Kluijver.

Wedstrijdleider: J. Kuiper
Anklaarseweg 528, 7323 AL Apeldoorn

77. 9. Nivard 1 ten Hove, 10. Lindemann 0 Nivard.

Wedstrijdleider: H. Andriesma
Smidshuizen 6, 9201 EJ Drachten

13. 9. de Ligt 1 Pleij; **74.** 8. v. Kampen. 1 v.d. Kieft, 9. v.d. Kieft ½ v. Hinte.

Nieuwe groepen

III-klasse

Wedstrijdleider: G.K.P. Van den Haak
Muiderslotweg 106 hs, 2026 AS Haarlem

270. 21. Buurman 1 de Vries; **276.** 19. Greven 1 Nieuwold; **277.** 20. Kienhuis 0 Gleijm; **278.** 11. Aartsen 0 Vugts; **279.** 13. Oosterbeek ½ Draaisma, 14. Glas 1 Oosterbeek, 15. v. Oosten 1 Glas; **281.** 10. Damkat 1 Retel Helmrich, 11. Meijs 1 v. Schendel; **282.** 12. Schreuders 1 Kuyt, 13. Hartsuiker 0 Schreuders (TO), 14. Kuyt 1 Hartsuiker (TO), 15. t/m 17. de Vries 0 tegen de Jong, Schreuders en Kuyt; **283.** 5. v.d. Bergh 1 Blom, 6. v. Hecke 1 Hartsuiker (TO), 7. t/m 9. Hartsuiker 0 tegen Blom, Gemen en de Jong (TO); **284.** 4. t/m 9. Hofman 0 tegen allen (stilzwingend teruggetrokken); **285.** 6. t/m 11. Hofman 0 tegen allen (stilzwingend teruggetrokken), 2. v. Bakel 1 de Roon, 3. Heel 0 v. Bakel, 4. de Veth 1 v. Bakel, 5. de Veth 1 Heel; **287.** 2. t/m 7. de Vries 0 tegen allen (teruggetrokken), 8. Oortwijn 1 Bremen, 9. Rozijn 1 Ram; **290.** 1. Busch ½ Kloek.

Vakanties: Kloek: 20/12/86 t/m 2/1/87 en 23/1 t/m 30/1/87, v. Gessel: 15/1 t/m 3/2/87.

Propaganda-bekertoernooien

BF-80

Wedstrijdleider: G.K.P. van den Haak
Muiderslotweg 106hs, 2026 AS Haarlem

3. Kuiper 1 Kloppenburg.

BF-81

1. Hendriks 0 Bor.

BF-85

Wedstrijdleider: A. Heuzeveldt
Karperdaal 105, 2553 PC Den Haag

32. 10. Meesters 0 Raijmaekers; **44.** 9. Timmerman 0 Klinkers, 10. Krijne 0 Timmerman; **55.** 9. Alderden 0 Dekker, 10. Dekker 1 Dissel; **57.** 7. Langerak 0 v. Meggelen, 8. Groen 1 v. Meggelen, 9. v. Meggelen 1 Dijkstra, 10. Langerak 1 Dijkstra; **68.** 5. Sprenger 1 v.d. Waart, 6. Segers 1 Alderden, 7. Schaikwijk 0 Segers, 8. Alderden 0 Sprenger, 9. Sprenger 1 Schaikwijk, 10. Alderden 1 Schaikwijk; **79.** 8. Weijman 0 Pillhock, 9. Pillhock 1 Kruidenier, 10. Marinus ½ Pillhock; **80.** 5. Workel 0 Weijman, 6. Weijman 0 de Geus, 7. de Geus

H-293: per 2/12 met 1. C.J.P. Sep (Apeldoorn), 2. A.A. Aaldijk (Oosterhout), 3. J.J. Hoogenboom (Roelofarendsveen), 4. M.J. Goudriaan (Epe), 5. R.J. Bausch (Leiden), 6. A. van Gent (Vlaardingen) en 7. F. Göbel (Enschede).

H-294: per 19/12 met 1. J.H. van Son (Nunspeet), 2. P. van Deursen (Nuland), 3. J. Stoop (Voorburg), 4. H.P.M. Schenning (Bladel), 5. J. Hilma (Franeker), 6. J.A.M. van Iersel (Tilburg) en 7. R. Verdonk (Purmerend).

I-365: per 1/12 met 1. A.N.J. van Roosmalen (Eindhoven), 2. W. van der Velde (Drachten), 3. L.J.M. Eilers (Waddinxveen), 4. J. Lombaars (Grathem), 5. E. Bergman (Kolhorn), 6. W. Lier (Eindhoven) en 7. J. Stoop (Voorburg).

I-366: per 15/12 met 1. G. Dol (Zwolle), 2. W. van den Akker (Beverwijk), 3. A.P. Bressers (Duiven), 4. G. Maas (Rotterdam), 5. A.N.J. van Roosmalen (Eindhoven), 6. A.J.N. Swinkels (Helmond) en 7. L.M. Schuurmans (Rijswijk ZH).

II-511: per 1/12 met 1. E.A. Dias (Groningen), 2. G. Kroes (Laren), 3. G.E. de Coninck (Destelbergen-B.), 4. J. Nieuwold (Zuidlaren), 5. J.L. Minnaar (Sommelsdijk), 6. L.G.E. v.d. Hout (Rotterdam) en 7. R.J.A. van Meurs (Nieuwkuijk).

II-512: per 8/12 met 1. D. Buurema (Deventer), 2. A. de Geus (Pernis), 3. J.M. Loomans (Asten), 4. J.G. Blokhuis (Enschede), 5. J. Nieuwold (Zuidlaren), 6. H. ten Bos (Ulthuisen) en 7. P.J.M. Neggers (Breda).

II-513: per 15/12 met 1. R.J.A. van Meurs (Nieuwkuijk), 2. K. Stap (Wageningen), 3. G. de Graaf (Maarssebroek), 4. M. de Korte (Voorhout), 5. S. Slager (Eindhoven), 6. P. Regeer (Den Haag) en 7. A. Vergoossen (Roermond).

II-514: per 22/12 met 1. S. Slager (Eindhoven), 2. W.J. Uittenbosch (Driebergen), 3. T.J.M. Bosch (Alkmaar), 4. W.G.H. Blijleven (Leiden), 5. R.A. Sondervan (Zwaag), 6. K. Romijn (Haren) en 7. R. Bes ('s-Gravenhage).

III-293: per 5/11 met 1. C. Vosselman (Uitgeest), 2. C. van Bodegom (Spijkenisse), 3. J. v.d. Bold (Den Haag), 4. H. Draaisma (Enschede), 5. J.J. van Haaren (Elst), 6. J.W. Ketzner (Hengelo) en 7. L.M. Bogers (Haarlem).

III-294: per 12/11 met 1. C.J.G.A. Wessels (Enschede), 2. A. Boer (Dalens), 3. G. Bout (Amsterdam), 4. P. van Baarle (Amsterdam), 5. W. Elzenga (Amersfoort), 6. J. Borsboom (Teteringen) en 7. H.P.M. Rigter (Hoogland).

III-295: per 1/12 met 1. R. Heerink (Zutphen), 2. G. Bout (Amsterdam), 3. P.F.M. van Oosten (Den Haag), 4. J.A. Cadot (Utrecht), 5. R.M.W. v.d. Bosch (Tilburg), 6. A. de Ridder (Axel) en 7. H. van Wieringen (Spijkenisse).

III-296: per 2/12 met 1. A. Muurling (Dordrecht), 2. C. van Bodegom (Spijkenisse), 3. A. Slagter (Heemse), 4. H.G.J. Schoenmakers (Maastricht), 5. K.J. Burger

Bestuur Nederlandse Bond van Correspondentieschakers

Voorzitter	: L.C.M. Diepstraten, Heideveldweg 20, 1251 XN Laren (NH)	Telefoon:	02153-86241
Secretaris en ledenadministrateur	: H.P.J. Visser, Pottenbakkersdonk 432, 7326 PE Apeldoorn		055-412425
Penningmeester	: S. Sieswerda, Mariken van Nimwegenpad 8, 3813 CL Amersfoort		033-755018
	Giro 1365400 ten name van 'De Penningmeester Ned. Bond v. Correspondentie Schakers N.B.C. Amersfoort		
Alg. wedstrijdleder	: H.J. Mostert, Boedapeststraat 34, 2034 CZ Haarlem		023-330667
Wedstrijdsecretaris	: A. Breidenbach, Elzenhof 15, 1775 GG Middenmeer (NH)		02270-2059
Redacteur	: R. Feytens, Vasco da Gamastraat 8, 5223 RB 's-Hertogenbosch		073-217226
Propagandaleider	: G.K.P. van den Haak, Muiderslotweg 106, 2026 AS Haarlem		023-373272

Redactie:

R. Feytens (Den Bosch), W. Vosselman (Zoetermeer) en J. Elburg (Lichtenvoorde).

Vaste medewerkers:

A.J. Deisz (Goor), J. v. Geemen (Anna Paulowna), J. v.d. Kooij (Hellevoetsluis), G.C. van Perlo (Zwolle), A.C. v.d. Tak (Haarlem), e.v. bestuursleden en wedstrijdleders.

Aan dit nummer werkte mee: Nol van 't Riet, K. Nienhuis, Kees van Oirschot, R. Heijnsen, Ton v.d. Heijden en Henk Leeners.

(Enspijk), 6. E. van Esterik (Maarssebroek) en 7. L. Hooykaas (Wieringerwerf).
III-297: per 27/12 met 1. O. Greven (Alkmaar), 2. M.C. Janssen (Maassluis), 3. G.J.W. Zonneveld (Stellendam),

4. G.J. de Roon (Leidschendam), 5. E. de Graaf (Maarsse), 6. J. v.d. Berg (Hillegom) en 7. X. Slager (Rotterdam).

Start in april van het 13e Propaganda Beker- toernooi!

Een nadere aankondiging volgt in het maart-nr.

Agenda

- 1 Voorjaarsbijeenkomst op zaterdag
23 mei 1987.
- 2 In Nederland te houden I.C.C.F.-
Congres van 5 t/m 12 september 1987
- 3 Algemene Ledenvergadering op zater-
dag 24 oktober 1987.

"SCHAAK"

De opening in de praktijk van ca. 60
correspondentiepartijen.
Deze maand zijn verschenen:

33. *Caro-Cann*: koningspaardspel
CK 6-7/R 95
34. *Grünfeld-Indisch*: drie paardenspel
GI 7-11/D 67-69

Bij bestelling van één exemplaar f 3,- en
bij meerdere exemplaren f 2,50 per stuk.
Giro 83865 t.n.v. J. v.d. Kooij te
Hellevoetsluis.

PRIJSLIJST N.B.C.

Contributie (v.a. 1/9 ieder jaar)	f 35,00	200 NBC-schaakkaarten	f 10,00
Saldo-groep (1,2 of 3 partijen)	f 3,00	300 Ohra-schaakkaarten	f 10,00
7-kwalificatiegroep N.B.C.	f 4,00	800 Ohra-schaakkaarten	f 20,00
ICCF-Insigne incl. verzendkosten	f 3,50	(incl. verzendkosten)	

I.C.C.F.-KWALIFICATIEWEDSTRIJDEN

Europatoernooien

7-groep	f 7,00
15-groep	f 9,50

Wereldtoernooien

7-groep	f 5,50
15-groep (alleen M-klasse)	f 8,50

STEUN ONS PROPAGANDAFONDS

Alle betalingen uitsluitend via postrekening nr. 1365400
ten name van penningmeester NBC te Amersfoort